

Hvorfor patentere?

**Kopiering af patenterede opfindelser er et stigende problem.
Et dansk firma måtte gå rettens vej i Holland for at eliminere en dårlig kinesisk kopi.**

Af akademiingeniør Marianne Holme, Holme Patent

Marianne Holme.

En patenterbar opfindelse er en teknologisk frembringelse, som adskiller sig væsentligt fra, hvad der var kendt på datoen for patentansøgningens indlevering.

Ordet »patent« stammer oprindeligt fra det latinske udtryk »litteree patentes«, der betyder åbent brev. »Litteree patentes« anvendtes fra gammel tid af det engelske monarki til at tildele folk eksklusive rettigheder. I dag benyttes ordet »patent« om en aftale mellem en opfinder og staten om eneretten til en opfindelse.

Et patent skal redegøre for opfindelsens tekniske karakter på en sådan måde, at det er muligt for en fagmand at eftergøre opfindelsen, og eneretten kan kun opnås for en begrænset tidsperiode. Patentskriftet og sagens akter gøres offentligt tilgængelige allerede atten måneder efter ansøgningens indlevering.

Afgiftsbelagt eneret

Patenthaveren opnår ret til at forbyde andre at producere, markedsføre og sælge den i patentskriftet beskrevne opfindelse i de lande, hvori han har udtaget patent. Patenthaveren kan dog give tilladelse til disse handlinger gennem f.eks. en licensrettighed eller ved simpelthen at sælge patentet.

Staten opkræver en årlig afgift for tilladelsen til eneretten, dvs. patentet. Hvis denne afgift ikke betales, mister patenthaver sin eneret til opfindelsen, og det står frit for enhver at benytte sig af teknologien i patentet.

Indsigelser og udslettelse

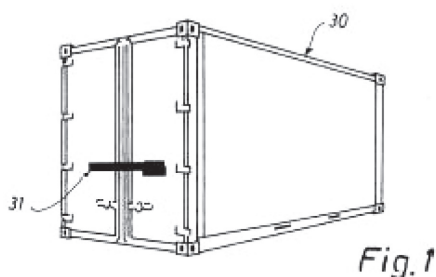
Langt de fleste landes patentlovgivninger giver mulighed for at nedlægge indsigelse eller begære patentet reeksamineret.

I Danmark er *indsigelsesperioden ni måneder*, men den kan variere fra land til land. Er indsigelsesperioden udløbet eller ikke eksisterende, er det i de fleste lande muligt at begære patentet udslettet ved en national patentmyndighed eller en national domstol.

En indsigelse eller begæring om udslettelse baseres på en eller flere grunde for, at patentet ikke er udstedt i overensstemmelse med den

gældende patentlovgivning. Den mest almindeligt anvendte grund er, at opfindelsen allerede var kendt før patentansøgningen blev indleveret. Den patentudstedende myndighed, i Danmark Patent- og Varemærkestyrelsen, har ikke og kan ikke have adgang til alle former for offentliggørelser, og det kan derfor ske, at et patent udstedes på forkert grundlag.

Selv om elektroniske registre har øget informationsmulighederne og dermed nyhedssøgningernes kvalitetsniveau ganske betydeligt de senere år, kan der stadigvæk sagtens eksistere materiale, som patent-

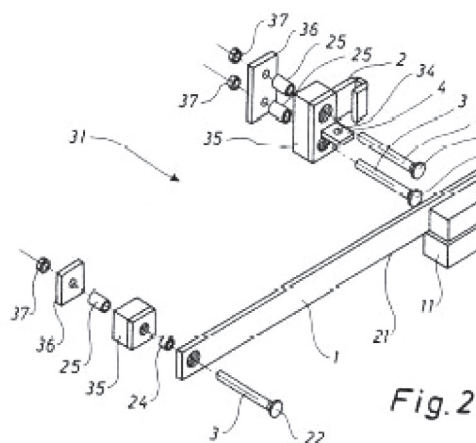

Låsebommen ifølge Servial ApS' patenttegnning monteret på en container.

myndigheden (og patentagenten) ikke har mulighed for at informere sig om. Der kan f.eks. eksistere maskiner og genstande, der er langt ældre end patentet, men som ikke har været beskrevet i søgbar litteratur. Opfindelsen er måske så hverken ny eller har opfindeshøjde, og patentet kan begæres udslettet.

Kopiering – et stigende problem

Efterligninger, forfalskninger og piratkopier af patenterede produkter og fremgangsmåder, der har været

Sprængbillede af den patenterede låseboom.

investeringstunge for et firma ses oftere og oftere på verdensmarkedet. Sådanne kopier sælges til meget lave priser, som firmaet, der oprindeligt udviklede og investerede i produktet, ikke kan konkurrere med.

Det immaterialretslige system, herunder patentsystemet, er et middel til at forhindre og stoppe produktion og salg af efterligninger og forfalskninger.

Mere end 20 procent af det handelsgods, der findes på verdensmarkedet, krænker immaterielle rettigheder. I 1999 blev 25 millioner kopiproducter beslaglagt i EU og i 2000 var dette tal steget til 75 millioner. Originalprodukterne var beskyttet gen-

nem patenter, varemærker og designs. Kopierne var vellignende og kunne nemt narre køberne. *Kopiproducter går imidlertid ofte på kompromis med hensyn til sikkerhed og holdbarhed*, og selv om kvaliteten af kopiproducterne bliver bedre og bedre, er der alligevel ofte store forskelle.

I EU er indførsel, udførsel og genudførsel af varer, der krænker immaterielle rettigheder over EU's grænser, fastlagt i to forordninger, som giver toldmyndighederne i de respektive EU-lande mulighed for at beslaglægge de omtvistede produkter.

Retshåndhævelse af patentretten

En patenthaver kan benytte sig af flere forskellige midler til at håndhæve sin immaterialret, men først og fremmest er det nødvendigt at fastslå med størst mulig sikkerhed, at der virkelig er tale om en krænkelse af patentet.

Til brug for denne vurdering er det nødvendigt at have adgang til det eventuelt krænkende produkt, således at en teknisk sagkyndig kan vurdere produktet i forhold til patentets beskyttelsesomfang, der er defineret i patentkravene. Hvis det krænkende produkt er i fri handel kan man indkøbe et eksemplar. Hvis produktet ikke er i fri handel, og kan man bevise, at der er begrundet mistanke om en krænkelse, kan man tage loven om bevissikring i brug. *Bevissikringsloven giver en rettighedshaver mulighed for at anmode fogedretten om ransagning af en virksomhed eller et privat hjem.* Bevis for en kræn-

kelse eller omfanget af denne kan derved sikres, inden dette fjernes eller ødelægges. Vurderer den sagkyndige, at der er tale om et produkt, der falder ind under patentets beskyttelsesomfang, kan der i de fleste lande søges om nedlæggelse af et fogedforbud. Ved begæring af fogedforbud kan fogeden kræve, at der stilles sikkerhed for den skade eller ulempe, som den potentielle krænker kan blive påført, hvis det senere viser sig, at han ikke krænkede. Det er fogedretten, der bestemmer sikkerhedens art og størrelse. Hvis fogedforbuddet nedlægges, skal krænkeren ophøre med den krænkende handling. Fogedforbuddet skal følges op af en justifikations sag, der anlægges ved

Landretten senest 14 dage efter nedlæggelsen af fogedforbuddet, ellers bortfalder forbuddet. I justifikations sagen efterprøves fogedforbuddet gennem bl.a. bevisførelse, syn og skønvurdering og vidneudsagn. Det er også muligt at indlede en krænkelssesretssag uden forudgående fogedforbud og valget af retsmiddel vil afhænge af den aktuelle sag. Varigheden af en krænkelsses sag varierer meget, men kan typisk vare mellem 2 og 5 år. Såfremt patenthaveren får medhold, og retten vurderer, at der er tale om en krænkelse, kan patenthaver tilkendes erstatning. Den sagsøgte part vil dog oftest gå til modangreb og søge at begære patentet ophævet, for dermed at sikre sig en ekstra mulighed for at undgå krænkelse og at kunne fortsætte sin produktion. Rettens afgørelse kan f.eks. indebære, at krænkeren bliver nødt til at acceptere at udtage en licens, overdrage eller destruere sit varelager eller på anden måde ophøre med den krænkende handling.

Landretten senest 14 dage efter nedlæggelsen af fogedforbuddet, ellers bortfalder forbuddet. I justifikations sagen efterprøves fogedforbuddet gennem bl.a. bevisførelse, syn og skønvurdering og vidneudsagn. Det er også muligt at indlede en krænkelssesretssag uden forudgående fogedforbud og valget af retsmiddel vil afhænge af den aktuelle sag. Varigheden af en krænkelsses sag varierer meget, men kan typisk vare mellem 2 og 5 år. Såfremt patenthaveren får medhold, og retten vurderer, at der er tale om en krænkelse, kan patenthaver tilkendes erstatning. Den sagsøgte part vil dog oftest gå til modangreb og søge at begære patentet ophævet, for dermed at sikre sig en ekstra mulighed for at undgå krænkelse og at kunne fortsætte sin produktion. Rettens afgørelse kan f.eks. indebære, at krænkeren bliver nødt til at acceptere at udtage en licens, overdrage eller destruere sit varelager eller på anden måde ophøre med den krænkende handling.

Landretten senest 14 dage efter nedlæggelsen af fogedforbuddet, ellers bortfalder forbuddet. I justifikations sagen efterprøves fogedforbuddet gennem bl.a. bevisførelse, syn og skønvurdering og vidneudsagn. Det er også muligt at indlede en krænkelssesretssag uden forudgående fogedforbud og valget af retsmiddel vil afhænge af den aktuelle sag. Varigheden af en krænkelsses sag varierer meget, men kan typisk vare mellem 2 og 5 år. Såfremt patenthaveren får medhold, og retten vurderer, at der er tale om en krænkelse, kan patenthaver tilkendes erstatning. Den sagsøgte part vil dog oftest gå til modangreb og søge at begære patentet ophævet, for dermed at sikre sig en ekstra mulighed for at undgå krænkelse og at kunne fortsætte sin produktion. Rettens afgørelse kan f.eks. indebære, at krænkeren bliver nødt til at acceptere at udtage en licens, overdrage eller destruere sit varelager eller på anden måde ophøre med den krænkende handling.

En krænkelsses sag i Holland

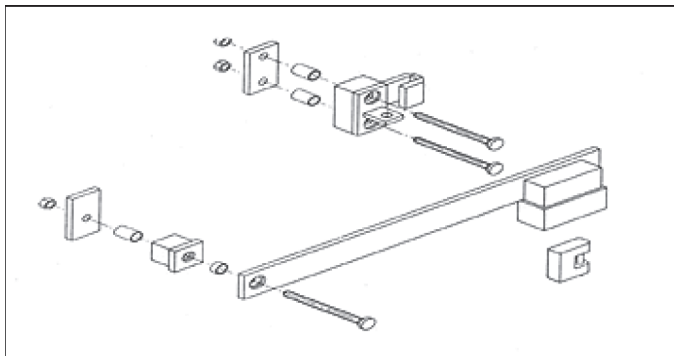
Det danske firma Servial CC ApS producerer låsebomme til containere. Låsebommen er patenteret gennem europæisk patent EP 0301535 B1 i en række europæiske lande, herunder Holland. I patentet ses bl.a. et

Kopilåseboom monteret på container.

sprængbillede af låsebommen, hvor hver af låsebommens delkomponenter er tydeligt identificeret.

I december 2002 får Servial CC ApS via sin hollandske licenstagere, mistanke om, at et hollandsk firma markedsfører og sælger en kopi af den patenterede låseboom. Servial CC ApS har ingen aftaler med det hollandske firma om dette. På det hollandske firmas hjemmeside ses en tegning af en låseboom. Denne tegning virker stærkt inspireret af Ser-

Sprængbillede af kopilåsebom.

vial CC ApS' patenttegning og bestyrker mistanken om, at det hollandske firmas låsebom krænker patentet.

Servial CC ApS indkøber derfor via sin hollandske licenstagere et eksemplar af kopilåsebommen, som viser sig at være produceret i Kina og importeret til Holland. Vi foretager en krænkelservurdering af den importerede, indkøbte låsebom i forhold til Servial CC ApS' patent. Resultatet af vurderingen er klar og entydig. Vi mener, at der er tale om en direkte krænkelse.

Det er tilladt at producere låsebommen i Kina, fordi Servial CC ApS ikke har patent i Kina. *Patentet i Holland forbyder imidlertid det hollandske firma at importere den kinesisk producerede låsebom til Holland.*

Efter en venlig henvendelse til det hollandske firma lover de at ophøre med at sælge i Holland, men det viser sig at være tomme løfter. Det hollandske firma fortsætter med at sælge de importerede låsebomme. Både Servial CC ApS og deres hollandske licenstagere taber markedsandele og penge, da de importerede låsebomme sælges til en væsentligt lavere pris.

Kopi i dårlig kvalitet

De importerede låsebomme bliver fremstillet af hærdet stål af dårlig kvalitet. Låsebommene bliver efterfølgende galvaniseret ved en så høj temperatur, at hærdningen forsvinder i en sådan grad, at bommene kan skæres over med en almindelig nedstryger i løbet af kun 10 minutter. Denne mangel kan bare ikke ses med det blotte øje, og den kinesiske låsebom er meget nem at forveksle med den originale.

Krænket patent

Da det hollandske firma fortsat sælger kopilåsebommen, indleder Servial CC ApS i december 2003 sam-

men med sin hollandske licenstagere en krænkelssag ved en hollandsk domstol. Den hollandske domstol er hurtig og effektiv. **D o m m e r e n** træffer allerede året efter en entydig og klar afgørelse i Servial CC ApS' favør. Retten

afgør, at det hollandske firmas låsebom krænker patentet, at de skal betale skadeserstatning, og at varelageret skal overleveres til Servial CC ApS.

Patentretssystemet virker

Det er ikke altid, at en krænkelssag forløber så hurtigt og nemt, men ovennævnte sag viser, at patentrets-

Den patenterede låsebom udviklet af Servial CC ApS monteret på en container.

systemet kan benyttes og virker. Servial CC ApS' hollandske licenstagere har fået sine kunder tilbage, og der sælges ingen patenterede låsebomme i Holland af anden kvalitet end Servial CC ApS tillader.

Patentretten gav Servial CC ApS mulighed for at forsvare firmaets investering i udviklingsarbejde og værktøj, og dermed også firmaets fortsatte eksistensgrundlag.

Selv om den kinesiske producent forsøgte at ændre låsebommen, var det ikke tilstrækkeligt til at komme uden om patentbeskyttelsen.

Foruden at krænke et patent direkte kan et patent nemlig også krænkes gennem en såkaldt ækvivalensbetragtning. Hvis de eneste forskelle mellem det krænkende produkt og

den opfindelse, der er beskrevet i patentet, især i patentkravene, består i features, der med ækvivalente midler, løser det samme tekniske problem, ja så kan der være tale om en ækvivalenskrænkelse.

Langt de fleste sager om krænkelser er ikke nær så indlysende, som den ovenfor beskrevne, og langt oftere er der tale om ækvivalens. I praksis forliges de fleste sager om patentkrænkelser, og man hører derfor kun lidt om dem.

»Tyverforsikring«

Patenthaver tegner ved hjælp af sit patent en form for tyverforsikring for sin opfindelse og beskytter dermed sin ofte store investering i udviklingen af denne. Kravet om offentliggørelse sikrer, at alle informeres om den patenterede teknologi og får del i den viden, der er beskrevet i patentskriftet. Denne viden kan frit benyttes, og tjener som inspiration i vort højt udviklede teknologi- og vidensamfund.

Mini CV

Forfatteren, der er akademiingeniør fra DTU, er også uddannet bioanalytiker og EDB-assistent. Hun har siden 1997 været partner i Holme Patent A/S, hvor hun blandt andet beskæftiger sig med udarbejdelse, indlevering og sagsbehandling af nationale og internationale patentansøgninger, inklusive indsigelser, appeller og krænkelser.

-Der eksisterer virkelig mange myter og fejlopfattelser inden for immaterialret. Vi bliver ofte spurgt om disse ting i vores daglige arbejde, og forvirringen er stor, siger Marianne Holme. ■